

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VĚTNÁ SKLADBA

Mgr. Soňa Bečičková

ROZBOR SLOŽITÉHO SOUVĚTÍ, INTERPUNKCE

VY_32_INOVACE_CJ_1_19

OPVK 1.5 – EU peníze středním školám
CZ.1.07/1.500/34.0116 Modernizace výuky na učilišti

Název školy	Střední odborné učiliště Svitavy Nádražní 1083, Svitavy
Název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Předmět	Český jazyk a literatura
Tematický celek	Větná skladba
Téma	ROZBOR SLOŽITÉHO SOUVĚTÍ, INTERPUNKCE
Klíčová slova	Postup při rozboru složitého souvětí, grafické zobrazení složitého souvětí, interpunkce ve složitém souvětí
Druh učebního materiálu	Prezentace (Microsoft PowerPoint) Pracovní list (Microsoft Word)
Metodický pokyn	Prezentace je primárně určena pro žáky 4. ročníku maturitních oborů mechanik seřizovač a mechanik seřizovač - mechatronik SOU. Žáci si upevní pravidla pro psaní čárky ve složitějších souvětích, upevní si znalosti o syntaktických vztazích mezi větami. Součástí prezentace jsou pracovní listy určené k procvičení učiva. Pracovní listy jsou vytvořeny v programu MS Word a otevírají se kliknutím. Při práci s nimi je vhodné vypnout kontrolu pravopisu.
Datum vytvoření	30. 12. 2013

Složité souvětí

- souvětí s větším počtem vět (3 a více)
- vyjadřuje složité myšlenkové celky
→ složitá stavba věty
- vztahy mezi větami jsou souřadné i podřadné
- často složené spojovací výrazy (že když, teprve když,....), věty vložené

Postup při rozboru souvětí

1. Podtrhneme přísudky (většinou určitá slovesa)
2. Podle přísudků určíme počet vět
3. Určíme věty hlavní (H) a věty vedlejší (V)
4. U hlavních vět určíme vzájemný poměr
5. U vedlejších vět určíme jejich druh
6. Souvětí graficky zakreslíme – dodržujeme pořadí vět
 - v první rovině uvedeme všechny věty hlavní v takovém pořadí, v jakém za sebou následují
 - v dalších rovinách zakreslíme věty vedlejší - závislé věty o jednu rovinu níže než jejich věty řídící

1V

2H

Až skončí školní rok, rozjedou se děti k příbuzným na

3V

venkově nebo do dětských táborů, které na ně čekají

připraveny na břehu rozlehlých přehrad i prudkých říček,

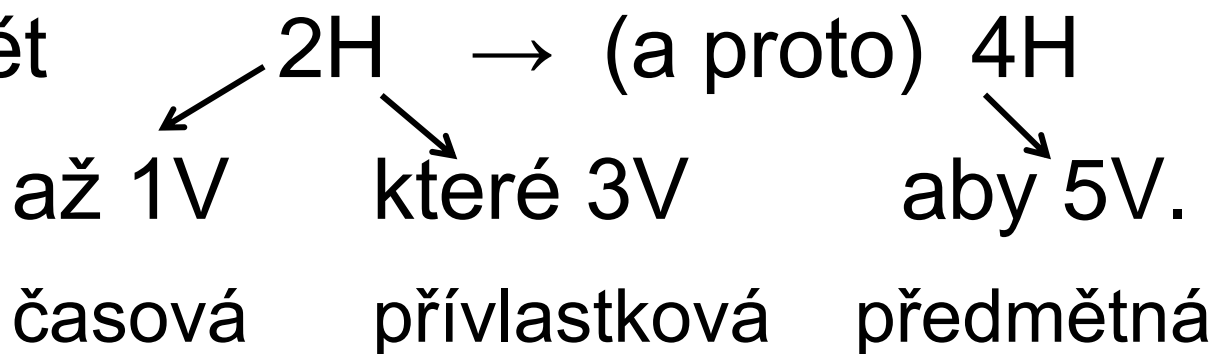
4H

5V

a proto bychom si přáli, aby si užily při koupání hodně

radosti.

SS 5 vět

VLOŽENÁ VĚTA:

1Ha

2V

Po příjezdu byli řidiči, **když stanuli před zamčenými vraty**

1Hb

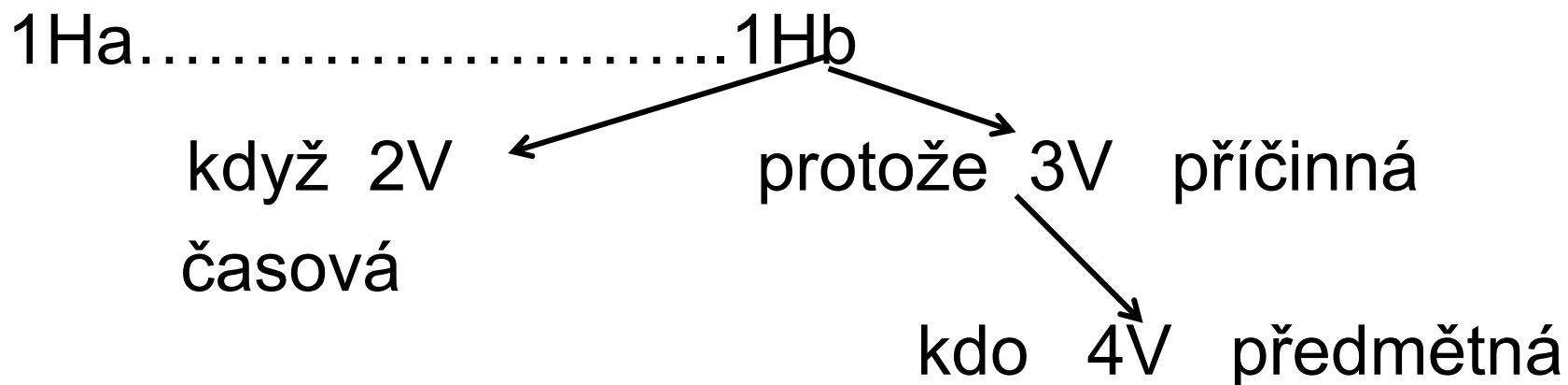
3V

4V

firmy, nemile překvapeni, protože nenašli nikoho, kdo by

jim otevřel.

SP 4 věty

1H

2Ha

3V

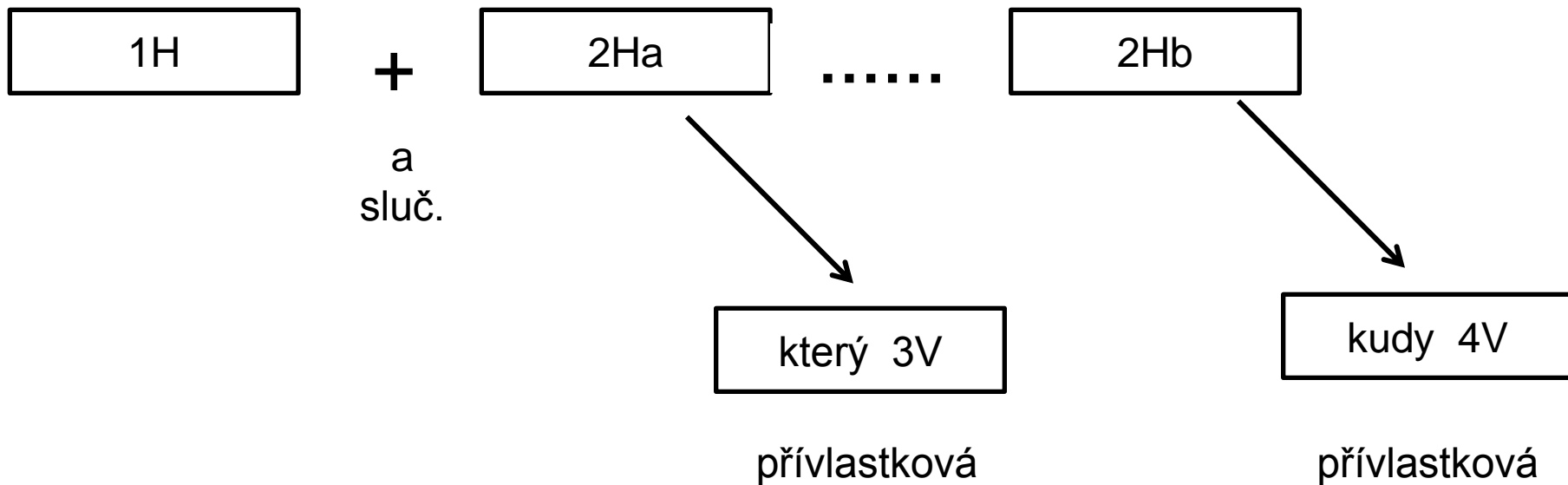
Vracel jsem se z východních Čech do Prahy a první vůz, který

2Hb

4V

mne vzal, končil svou cestu v malé vesničce, kudy nevedla státní

silnice.

POSTUP ROZBORU

Proved' rozbor souvětí

Chlapci se vrátili z hlídky promoklí, potoky vody jim stékaly po zádech a v botách jim čvachtalo, jako kdyby právě přebrodili řeku.

1H

2H

Chlapci se vrátili z hlídky promoklí, potoky vody

3H

jim stékaly po zádech a v botách jim čvachtalo,

4V

jako kdyby právě přebrodili řeku.

1H

,

2H

+

3H

slučovací
bezespoječné

a
slučovací

jako 4V

přísl. způs.

ŘEŠENÍ

Proved' rozbor souvětí

Když hoch v noci usnul, vytáhla mu babička psaní z kapsy a dala mu tam jiné, kde bylo napsáno, aby toho mladíka, který k nim přichází, dali bez meškání oddat s princeznou, protože jí byl souzen jako manžel.

1V

2H

3H

Když hoch v noci usnul, vytáhla mu babička psaní z kapsy a dala

4V

5Va

6V

mu tam jiné, kde bylo napsáno, aby toho mladíka, který k nim

5Vb

7V

přichází, dali bez meškání oddát s princeznou, protože jí byl

souzen jako manžel.

SS 7 vět

2H

+

3H

Když 1V
časová

a
sluč.

kde 4V
přívlastková

5Va
předmětná

5Vb

6V
přívlastková

7V
příčinná

ŘEŠENÍ

ČÁRKA VE SLOŽITĚJŠÍM SOUVĚTÍ

- 1.zdvojené spojovací výrazy
- 2.vložená věta
- 3.infinitivní konstrukce

Složitější větná konstrukce

1. před spojkou stojí tzv. zesilující nebo vytýkací výraz **teprve, právě, jen, zvlášt'** – **čárka před příslovcem**

Vlak se rozjížděl **/** **právě** když jsme
vbíhali na nástupiště.

Přestal se smát **/** **teprve** když se na něho
přísně podívala.

Pustil se do oprav **/** **hned** jak se vrátil z
dovolené.

Složitější větná konstrukce

2. dvě různé spojky se setkají mezi větami a každá patří k jiné větě – **čárku píšeme před první z nich:**

1H

2V

Byl přesvědčen, že když uspěje u pohovoru,

3V

místo získá.

Stylisticky neobratná věta – vhodná úprava
dle vzorce: (1H, že 3V, když 2V.)

Složitější větná konstrukce

3. mezi souřadně spojenými větami je

vložená věta:

1H

2V
VLOŽENÁ

Nechtěla jsem tě polekat / když sis mne

3H

nevšímá / ale nepodařilo se mi to.

(1H / 2V / ale 3H. → 1H / ale 3H)

!!! Vloženou větu oddělujeme čárkou z obou stran.

Infinitivní konstrukce

- spojení infinitivu + jeho rozvíjející větné členy
 - Je těžké představit si / lepšího přítele.
- ČÁRKU NEPÍŠEME:
- infinitiv je větný člen – PO, PT, PK
 - Sedět nehnutě není příjemné. PO
 - Moje stáří mi dovoluje ti radit. PT
 - Mám velký důvod radovat se. PK
- těsný význam se slovesem být, mít
 - Nemám kde přespat. Není s čím začít.

Infinitivní konstrukce

- ČÁRKU PÍŠEME:
- HV obsahuje odkazovací zájmeno, závislá nemá určitý přísudek
 - Jde o to / prověřit vaše znalosti. Není nad to / lenořit.
- vyjádření možnosti, podmínky
 - Tohle slyšet včera / nepřišel bych. (Kdybych tohle slyšel včera,.....)
- cvičení (klikni):

Čárka infinitivní
konstrukce

Pracovní listy

- Pracovní listy obsahují cvičení, cílené na procvičení a upevnění učiva o psaní čárky ve složitém souvětí.

- Seznam:

1. Čárka ve složitém souvětí

Doplň čárky v
souvětech+řešení

2. Čárka v souvislém projevu

Čárka v souvislém
projevu

Zdroje

- SOCHROVÁ, Marie. *Český jazyk v kostce: pro střední školy*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2009. ISBN 978-80-253-0950-6.
- STANĚK, Vladimír. *Jak psát správně čárky: průvodce interpunkcí pro střední školy a veřejnost*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1997, 85 s. Učebnice (Fortuna). ISBN 80-716-8473-2.
- HLAVÁČOVÁ, Eva a Bohumil SEDLÁČEK. *Opakujeme si pravopis VIII. Psaní čárky v souvětí*. 3. vyd. Praha: Blug, 1998?, 41 s. ISBN 80-727-4919-6.
- STYBLÍK, Vlastimil a Marie ČECHOVÁ. *Stručná mluvnice česká: mluvnická a slohová cvičení*. 8. vyd., (ve Fortuně 3., přeprac.). Praha: Fortuna, 2007, 215 s. ISBN 978-807-1689-560.